

ЗВІТ
ПРО РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ЛАБОРАТОРІЇ
„ПРОБЛЕМ ЛЮДИНИ ТА ФІЛОСОФІЇ ЗДОРОВ'Я ” за 2024-2025 н. р.

Співробітники лабораторії:

1. **Головатюк Л. М.** – науковий керівник лабораторії, к.б.н., доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання
2. **Ільєнко М.М.** – д.б.н., професор кафедри біології, екології та методик їх навчання
3. **Дух О.І.** – к.б.н., доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання
4. **Кратко О.В.** – к.і.н., доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання
5. **Бондаренко Т.Є.** – к.п.н., викладач кафедри біології, екології та методик їх навчання

Науково-дослідницька робота співробітників лабораторії спрямована на виконання комплексної теми «Дослідження впливу урбанізованого навколишнього середовища та кліматичних чинників на здоров'я людини».

Теми індивідуальних науково-дослідних робіт, над якими працювали співробітники лабораторії у 2024-2025 н.р.:

1. Теоретичні та прикладні аспекти розвитку біологічних наук (д.б.н., професор Ільєнко М.М.).
2. Екологізація освітнього простору (к.б.н., доцент Дух О.І.).
3. Вплив негативних факторів навколишнього середовища на організм людини (к.б.н., доцент Головатюк Л.М.).
4. Екологічні проблеми в Україні та напрями їх вирішення (к.і.н., доцент Кратко О.В.).
5. Екологічні здоров'язберігаючі технології у закладах загальної середньої освіти (к.п.н., викладач Бондаренко Т.Є.).

Наукова новизна та теоретичне значення досліджень, які виконувались у рамках окресленої теми полягають у виявленні впливу урбанізованого навколишнього середовища та кліматичних чинників на здоров'я людини.

Практичне значення результатів досліджень полягає у впровадженні результатів досліджень у навчальний процес, що сприяє підвищенню якості підготовки фахівців.

Згідно тематики досліджень співробітниками науково-дослідної лабораторії за 2024- 2025 н.р. підготовлено наукові та методичні праці.

Наукова публікація у періодичному виданні, яка включена до наукометричних баз Scopus, Web of Science

1. O.Bondar, M. Teslovych, Y.Melnyk, R. Harmatiuk, L. Holovatiuk, O.Halahan
MORPHOMETRIC FEATURES OF THE RELIEF AS A BASIS FOR
CONSERVATION OF FOREST ECOSYSTEMS OF THE

Наукові публікації у фахових виданнях України:

1. О. В. Кратко, Л. М. Головатюк, О. Б. Бондар Комахи – індикатори забруднення наземних екосистем. *Український журнал природничих наук*. 2025. № 11. С. 43-49.
2. Бондар О.Б., Погорелов О.М., Кратко О.І., Головатюк Л.М. Екомапа як інструмент розвитку системи роздільного збору відходів у місті Тернопіль. *Екологічні науки*, 2024. №6 (57). С. 160-165.
3. Бондар, О. Б., Мельник, Є. Є., Погорелова, О. М., Бицюра, Л. О., Головатюк, Л. М. Аналіз результатів впливу військових дій на довкілля та інфраструктуру України. *Scientific Bulletin of UNFU*, 2025. № 35(1), С. 60-67.
4. Цицюра Н., Дух О., Бондар О. Пам'ятки природи Кременецького району: аналіз та ціннісне значення. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Біологія. 2024. Випуск 56. С. 47-53.
5. Дух О. І., Бенера В.Є. Організація кліматичної освіти: виклики та досягнення. Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки / за заг. ред. В.Є. Бенери. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 19
6. Бондар О.Б., Цицюра Н.І., Дух О.І., Воробець С.Б., Лемега Н.М. Методичні підходи до оцінки екологічних переваг та потенціалу відновлюваних джерел енергії в Україні. *Екологічні науки*. 2024. № 5(56). С. 16–22.
7. Дух О. І. (2025). Сучасні європейські практики розвитку кліматичної освіти. Педагогічна Академія: наукові записки, 2025. № 14. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14847214>
8. Дух, О.І. (2025). Кліматична компетентність у науково-педагогічному дискурсі: понятійний аналіз і концептуальні орієнтири. Педагогічна Академія: наукові записки. 15 (Лют 2025). DOI:<https://doi.org/10.5281/zenodo.14942548>

Видання монографії:

1. Ільєнко М.М. Біологічна та соціальна адаптація (механізм виникнення та особливості провів). Монографія. Кременець : ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2025. 150 с.

Видання методичних вказівок:

1. О. М Козак, Д. І. Бідолах, О. І. Дух, Н. З. Кендзьора, О. Б. Бондар, Н. Д. Гоцій, Методичні рекомендації щодо використання інструментів і-Tree при підготовці здобувачів вищої освіти природничого спрямування.

Київ: ГО «УЕК «Зелена Хвиля», 2025. [Online]. Available: <https://surl.lu/kfdawb>

Публікація тез у зарубіжному збірнику наукових праць/ матеріалів конференції:

1. Микола Ільєнко. Механізми виникнення адаптації. Бессерівські природознавчі студії: збірник матеріалів II Міжнародної наукової конференції. Випуск II / за заг. ред. О. В. Кратко. Кременець : КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2024. С. 157-158.
2. Сичов О., Старух А., Головатюк Л. Вплив стресу на організм та методи його профілактики: II International Scientific and Practical Conference «Science and technology: challenges, prospects and innovations» Osaka, Japan. 4-6 October 2024. P. 17-22.
3. Старух А., Сичов О., Головатюк Л. Розвиток креативності та інноваційності вчителів у біологічних дослідженнях: III International Scientific and Practical Conference «Current trends in scientific research development». Boston, USA. 17-19 October 2024. С 22-27.
4. Борщик В.О., Кратко О.В., Головатюк Л.М. Формування в учнів дослідницьких навичок під час вивчення теми «Різноманітність тварин» у 7 класі. III International Scientific and Practical Conference «Science and technology: challenges, prospects and innovations» Osaka, Japan. 1-3 November 2024. P. 267-272.
5. Головатюк Л. М., Сичов О.А., Ромасюк І.М., Старух А.Ю., Савчук І.М. Формування ціннісного ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих. XI Міжнародна науково-практична конференція «SCIENTIFIC RESEARCH: MODERN CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS» Мюнхен, Німеччина. 2025. С. 61-66.
6. Головатюк Л. М., Кратко О. В. Стан імунної системи при дії на організм хімічних речовин. International scientific and practical conference «*Perspectives of contemporary science: theory and practice*» (January 13-15, 2025) SPC «Sci-conf.com.ua», Lviv, Ukraine. 2025. P. 59-63.
7. Кратко О. В., Кратко С. В., Галаган О. К., Ефендієва К. Р. Адаптивні властивості рослин та тварин до абіотичних стресових чинників. The 7th International scientific and practical conference «*Future of science: innovations and perspectives*» (May 19-21, 2025) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2025. P. 35-40.

Публікація наукової статті в інших періодичних виданнях / збірниках матеріалів науково-практичних конференцій:

1. Головатюк Л.М., Сичов О.А. Стан довкілля в умовах війни: матеріали II Міжнародної наукової конференції «Бессерівські студії», 24-25 вересня 2024. С. 233-234.
2. Головатюк Л.М. Формування емоційного інтелекту особистості: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Подільські читання», Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 21-22 листопада 2024 р.
3. Головатюк Л. М., Кратко О. В. Стан імунної системи при дії на організм хімічних речовин: XII International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (January 13-15, 2025) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2025. P. 59–63.
4. Головатюк Л. М., Чорненька І. Формування дослідницьких умінь учнів під час вивчення біології у 8 класі: V International scientific and practical conference «GLOBAL TRENDS IN SCIENCE AND EDUCATION» Kiev, Ukraine. 2025. P. 71–77.
5. Безушко Н., Головатюк Л. Формування комунікативної компетентності учнів під час проведення нетрадиційних уроків з біології. REMENETS SCIENCE: OPEN AIR, АБО НАУКА В КРОСІВКАХ: зб. наук. праць. Випуск VIII / за заг. ред. О.В. Тригуби. Кременець: ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2025. С.
6. Куза М. Головатюк Л. Формування пізнавального інтересу учнів засобами інтерактивного навчання під час вивчення біології у 8 класі. KREMENETS SCIENCE: OPEN AIR, АБО НАУКА В КРОСІВКАХ: зб. наук. праць. Випуск VIII / за заг. ред. О.В. Тригуби. Кременець: ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2025. С.
7. Головатюк Л.М. Морфометрична характеристика артеріального русла товстої кишки при дії токсичних агентів на організм. *Актуальні проблеми гуманітарної освіти: збірник наукових праць*. Кременець: РВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2025. С.
8. Дух О., Шеремета Р. Формування ціннісних орієнтацій підлітків щодо збереження власного здоров'я в позашкільній освіті на прикладі НСОУ «ПЛАСТ». Litteris et Artibus: нові горизонти: збірник наукових статей. Випуск IX / за заг. ред. О. В. Тригуби. Кременець : КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2024. С. 137-143.
9. Романчук О.М., Ратинська Н.М, Дух О.І. Кращі практики поводження з органічними відходами в Україні. Подільські читання. Дослідження, охорона довкілля та збереження біотичного та ландшафтного різноманіття, природнича освіта: Збірник за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (21-22 листопада 2024 р., Кам'янець-Подільський) / [за заг. ред. Н. В. Казанішеної]. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. С. 175-178
10. Дух О.І. Використання громадянської науки у формуванні екологічної компетентності студентської молоді/Бессерівські природознавчі студії: матеріали міжнародної конференції до 240 річчя від дня народження відомого ботаніка В. Бессера та до 215 річчя від початку його науково та

- педагогічної діяльності в місті Кременці. Кременець. ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2024. С. 207-209.
- 11.Руда М., Дух О.Формування знань щодо зміни клімату в учнів закладів загальної середньої освіти KREMENETS SCIENCE: OPEN AIR, АБО НАУКА В КРОСІВКАХ: збірник наукових статей. Випуск VIII / за заг. ред. О. В. Тригуби. Кременець : ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2025.
 - 12.Янусь Я., Кратко О. Формування в учнів наукового світогляду під час вивчення біології і екології. *Litteris et Artibus: Нові горизонти*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції. Випуск IX / за заг. ред. О. В. Тригуби. Кременець: ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2024. 220-225.
 - 13.Шевчук М., Білянський А., Кратко О. Формування екологічної грамотності учнів основної школи засобами краєзнавчої роботи KREMENETS SCIENCE: OPEN AIR, АБО НАУКА В КРОСІВКАХ: збірник матеріалів науково-практичної конференції. Випуск IX / за заг. ред. О. В. Тригуби. Кременець : ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2024. С.67-70.
 - 14.Штука С., Кратко О. Метод моделювання як засіб формування дослідницьких навичок під час вивчення біології. KREMENETS SCIENCE: OPEN AIR, АБО НАУКА В КРОСІВКАХ: збірник матеріалів науково-практичної конференції. Випуск IX / за заг. ред. О. В. Тригуби. Кременець : ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2024. С.71-74.
 15. Чернявська Н., Кратко О. Екологічний стан та біорізноманіття міста Тернополя. KREMENETS SCIENCE: OPEN AIR, АБО НАУКА В КРОСІВКАХ: збірник матеріалів науково-практичної конференції. Випуск IX / за заг. ред. О. В. Тригуби. Кременець : ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2024. С.62-64.
 - 16.Кратко О., Кратко С. Дослідження стійкості дендрофлори рідного краю з метою формування екологічної грамотності учнів. *Бессерівські природознавчі студії*: збірник матеріалів II Міжнародної наукової конференції. Випуск II / за заг. ред. О. В. Кратко. Кременець : КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2024. С.210-212.
 - 17.Шевчук М., Кратко С.Формування екологічної грамотності засобами краєзнавчої роботи. *Бессерівські природознавчі студії*: збірник матеріалів II Міжнародної наукової конференції. Випуск II / за заг. ред. О. В. Кратко. Кременець : КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2024. С. 223-226.
 - 18.Чернявська Наталія, Кратко Ольга Вікова структура лісового фонду Тернопільської області KREMENETS SCIENCE: OPEN AIR, АБО НАУКА В КРОСІВКАХ: збірник матеріалів науково-практичної конференції. Випуск X / за заг. ред. О. В. Тригуби. Кременець : ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2024. (подано до друку).

Результати роботи лабораторії:

Завершенням роботи проблемної групи в лабораторії було проведення засідання круглого столу, підведення підсумків та публікація статті у міжнародному збірнику конференцій:

Головатюк Л. М., Сичов О.А., Ромасюк І.М., Старух А.Ю., Савчук І.М. Формування ціннісного ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих. XI Міжнародна науково-практична конференція «SCIENTIFIC RESEARCH:

MODERN CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS» Мюнхен, Німеччина.
2025. С. 36-41.

Керівник

Л.М. Головатюк